

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. № 253.

85de Møde.

Onsdagen den 26de Juni.

(Fortf.)

Solberg (fortsat): Naar nu altsaa dette er skrevet i Fæstebrevet, og den mundtlige Aftale finder Sted mellem Fæsteren og Fæstets Eier, siger han: „dette Tilfælde vil indtræde, naar Du tager Indsiddere tilhuse“, og saaledes er Sagen fuldkommen i sin Orden og alle Frugterne af den saakaldte særdeles humane Indrømmelse bliver liig ingen. — Med Hensyn til den tredie Indrømmelse, nemlig, at det skal henvises til Dom og Proces, hvorvidt de Bestemmelser, der staae i Fæstebrevene, ere simple Følger af det oftomtalte Lovbud, eller om de staae som særlige Contractsbestemmelser, da har jeg saare meget derimod. Det forekommer mig, at det har noget saare meget Stødende, at man henviser denne Sag til Afgjørelse ved Proces og Dom, efterat man har indrømmet, at det skal være Fæsterne tilladt at tage tilhuse Besejtede og Besvogrede i op- og nedstigende Linie samt saadanne i Sognet hjemmehørende Personer, der ellers vilde falde Fattigvæsenet til Byrde — efterat, siger jeg, man har gjort saa mange Indrømmelser, maatte man hellere gjøre denne sidste med, reent at have denne Contractsbestemmelse, end tye hen til at henviser til Proces mellem den, der eier Huset, og den, der har fæstet det. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes man kan raade til en saadan Bestemmelse. Jeg kan ikke indsee Andet, end at man langt hellere maatte have disse Contractsbestemmelser end ruinere Forholdet mellem Godseierne og Fæsterne, og, jeg siger det, det vil give Anledning til, at det bliver ruineret, thi det giver Læglighed til, at Fæsteren kan paa mange Maader fortrædige Eieren og Eieren igjen fortrædige Fæsteren. Og, naar det kommer til Proces, vil det paaføre Staten mange store Afgifter; thi, dersom man først har sat det i

Loven og derved givet Fæsteren og de fattige Huusmænd Henviisning til, ved Proces at vinde, hvad de ikke kunne faae ved Indrømmelse, saa tror jeg heller ikke, at Staten vil kunne nægte dem at understøtte dem i at faae selve Loven fremmet, og det anseer jeg for meget sørgeligt. Det har glædet mig meget at høre af den ærede femte Landstingsmand for 1ste Valgkreds (Orsted) udtale en lignende Betragtning. Jeg maa, efter min inderligste Overbeviisning, forsaavidt jeg som Lægmand kan gaae ind paa Saadant, beklage de Dommere, der skulle have med disse Sager at gjøre; thi jeg kan ikke indsee, hvorledes de skulle kunne skjelve mellem disse to Ting, og jeg kan ikke indsee Andet, end at der vil blive dømt meget forskjelligt, og at det vil meget let kaste Had og Uvillie paa den Dommer, der indlader sig paa en anden Forklaring end den, Fæsterne ville have, og omvendt. Saameget vil jeg anmærke til Undskyldning for, at jeg ikke har kunnet gaae ind paa det af Majoriteten gjorte Forslag.

Jeg vil blot endnu udtale nogle faa Ord, for at anbefale det Forslag, som er fremsat af Minoriteten. Den ærede 4de Landstingsmand for første Valgkreds (Blechingberg) har talt saa smukt til os om den høiere Retfærdighed, som skulde gjøres gjældende. Jeg holder ogsaa meget af den høiere Retfærdighed; jeg opfatter det paa den Maade, og holder af den høiere Retfærdighed, fordi jeg anseer den for et mere umiddelbart Udtryk af den allerhøieste Villie, end den, som gaaer igjennem den Lov, der er skreven af Menneffer. Det er denne høiere Retfærdighed, som den brave Mand holder sig til i alle Livets Tilfælde. Han har den skrevne Lov for sig; efter dens Bogstav kan han fortrædige sine Medmenneffer, men han gjør det ikke af Hensyn til den høiere Retfærdighed, og det er denne Lov, som ogsaa den brave og gode Godseier holder sig til. Naar han efter